

ตำนาน หลวงปู่ทวด ในมาเลเซีย

สำนวนใหม่
จากมือคนมาเลย์
เชื้อสายไทย
สู่พ่อค้าศรัทธาชาวจีน

พิชชู แสงทอง

บทคัดย่อ

บทความสำรวจสถานะปัจจุบันของวัดหลวงปู่ทวดอาเยี้ยศาล้า ในเขตกริก รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย โดยวิเคราะห์ร่วมกับตำนานและความเชื่อเกี่ยวกับหลวงปู่ทวดในรัฐรอยต่อมาเลเซีย-ไทย พบว่าวัดปัจจุบันนี้สัมพันธ์กับคนมาเลเซียเชื้อสายจีนมากกว่ามาเลเซียเชื้อสายไทย ตำนานหลวงปู่ทวดจึงมีการเปลี่ยนแปลงอนุภาค (motif) ให้ไปสัมพันธ์กับชุมชนชาวจีนมากขึ้น กลุ่มชาวจีนสร้างวัดขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงศรัทธา ยกพระพุทธรูปให้สัมพันธ์กับจุดตั้งวัดเพื่อทำให้เป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ใหม่ ฟังด้วยความเป็นตลาดความเชื่อ ขายเครื่องรางของขลัง และผลิตซ้ำความศรัทธาในไสยศาสตร์ โดยมีพระสงฆ์จากประเทศไทยเป็นผู้ประกอบพิธีกรรม

Abstract

...

ผู้เขียนเดินทางไปประเทศมาเลเซียเมื่อต้นปี 2563 เพื่อไปติดตามการแสดงหนังตะลุงมลายู หรือ วายังกูละ คณะหนังตั้งสาคร ตะลุงบันเทิง แห่ง บ้านสาคร ต.ท่าสาป อ.เมือง จ.ยะลา โดยผ่านด่าน ทางฝั่ง อ.เบตง จ.ยะลา เพื่อเข้าไปสู่มาเลเซียในเขต รัฐเปรัก รัฐสำคัญรัฐหนึ่งที่มีเมื่อหลายสิบปีมาแล้วมี บางส่วนที่อยู่ในอาณาเขตปกครองของไทย กระทั่ง หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา จึงถูกอังกฤษ ส่งคืนกลับไปให้มาเลเซีย

พ้นจากด่านเบตงเข้าไปเราก็จะเจอกับอำเภอ โกโร๊ะ (Kroh) อำเภอเก่าแก่ที่เคยเป็นช่องทางของ คนงานเหมืองแร่ สมัยโบราณนานมา เบตงและ โกโร๊ะเคยอยู่ในเขตปกครองของเมืองรามัน ซึ่งถือเป็นหัวเมืองใหญ่และสำคัญอีกเมืองหนึ่งที่มีอัตลักษณ์ เป็นของตัวเอง พอ ๆ กับเมืองปัตตานีโบราณ เดิม เส้นทางนี้เป็นเส้นทางที่เดินทางยากลำบากมาก เนื่องจากเป็นเขตภูเขาสูง สลับซับซ้อน การเดินทาง จากยะลา กว่าที่จะผ่านไปถึงด่านเบตงจึงเป็นที่รำลือ กันว่ายากเย็นแสนเข็ญอย่างยิ่ง

บันทึกของอัครราชทูต อยุธยา วัฒนธรรม เขียนไว้เมื่อ พ.ศ. 2511 ว่าใครเดินทางเข้ามาเลเซียทางสายนี้ “ต้องนั่งตัวแข็ง ตัวเย็น มือเย็นทุกครั้ง” เพราะ นอกจากเส้นทางต้องลัดเลาะตามชายเขายากลำบาก แล้ว ยังต้องเจอกับภัยจากโจรจีนคอมมิวนิสต์มลายู อีกด้วย เพราะภูมิประเทศสองข้างทางจากเขตแดน ไทย กว่าที่จะถึงย่านชุมชนในดินแดนรัฐเปรักนั้น บรรรยากาศมืดครึ้ม ปกคลุมไปด้วยป่าดงดิบ อุดมไปด้วยไม้หนานานาชนิด เหมาะแก่การซ่อนเร้นดัก โจมตีของผู้ก่อการร้าย โดยเฉพาะบริเวณใกล้ ๆ หมู่บ้านกาแป๊ะฮูลู ซึ่งไม่ห่างจากเขตแดนไทยไป เท่าใดนัก อัครราชทูตเล่าว่าตรงจุดหมู่บ้านนี้ เจ้าหน้าที่ ไทยและมาเลเซียเคยปะทะกับโจรจีนคอมมิวนิสต์ มาแล้วหลายครั้ง แต่ก็ไม่สามารถจัดการได้ เนื่องจาก กลุ่มโจรจีนนั้นซ่อนตัวอยู่ในชัยภูมิที่ดีกว่า สามารถ

หลบหลีกและโจมตีตำรวจทหาร และเจ้าหน้าที่ อยู่ในที่แจ้งได้ดี

ลึกเข้าไปอีกไม่กี่กิโลเมตร เราก็พบหมู่บ้านใน หุบเขาแห่งหนึ่งตั้งประจันหน้าอยู่กับหินแร่สีดำ กองยักษ์ ปากทางเข้าหมู่บ้านมีป้ายขึ้นชื่อหมู่บ้าน เกเรียนอิตัม ตรงเนินเขาติดกับป้ายทางเข้ามีศาลเจ้า จีนตั้งเด่นอยู่ ชื่อศาลใต้ปะวัง

ศาลเจ้าแห่งนี้เืองที่เชิญคณะหนังตะลุงมาเล่น ทั้งยังเชิญต่อเนื่องมา 4 ปีแล้ว ตั้งแต่ปี 2559 โดย ให้แสดงต่อเนื่องกัน 3-5 คืน การได้มาเล่นหลายวัน อย่างนี้แน่นอนว่าคณะหนังจะต้องเตรียมอุปกรณ์ การหลับการนอน และการอยู่การกินมาครบครัน เนื่องจากร้านอาหารที่นี่มีให้เลือกเพียงแค่ 2 ร้าน หากอยากจะมีทางเลือกเยอะก็ต้องขับรถไต่ภูเขา เข้าไปในเขตอำเภอกริด ซึ่งอยู่ติดกัน ที่นั่นมีความ เป็นอำเภอที่คึกคักทั้งกลางวันและกลางคืน แตกต่าง จากเขตอำเภอโกโร๊ะที่อยู่ในประเทศไทย ที่เงียบเหงา ตั้งแต่ไม่ทัน 2 ทุ่ม

นายหนังตั้งสาครมีมิตรชาวเปรักอยู่ 1 คน จะเรียกว่าเป็นพี่น้องกันก็ได้ หรือเกลอกันก็ได้ เนื่องจากในสมัยเด็ก ๆ เขาเคยไปเรียนศาสนาอยู่ที่ยะลา แล้วพักอาศัยอยู่ที่บ้านนายหนัง จนแม่ของ นายหนังเรียกเขาว่า “ลูกบุญธรรม”

นอกจากนั้นยังมีมิตรชาวไทยที่มาทำงานอยู่ เปรักพร้อมกับภรรยาอีกครอบครัวหนึ่ง ครอบครัวนี้อยู่ในเขตอำเภอกริดจึงมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ ท่องเที่ยวหลายแห่ง แบบยะ เป็นหัวหน้าครอบครัว เขาถามผู้เขียนว่าที่มีจุดน่าสนใจเกี่ยวกับประเทศไทย อยู่ 2 แห่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นชื่อของชาวจีน 1 แห่ง คือวัดหลวงพ่อทวดอาเยียศาล้า ส่วนอีกแห่งเป็น กุโบร์เหลนชายของนางประไพมสุหรี

ผู้เขียนบอกกับแบบยะว่า สนใจทั้ง 2 แห่ง โดยเฉพาะหลวงพ่อทวดนั้นสนใจมากเป็นพิเศษ เพราะ ตำนานเกี่ยวกับเส้นทางเดินศพของท่านในมาเลเซีย

ป้ายบอกทางเข้าวัดอาเยี้ยศาล้า บนถนนสายเล็งก๊อง (Lenggong-Gerik)

นั้นมีทั้งตำนานและงานวิชาการบอกกล่าวเอาไว้ในประเทศไทย ผู้เขียนสนใจตำนานเกี่ยวกับบทบาทของท่านในมาเลเซีย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์กับกระแสความนิยมหรือความศรัทธาพุทธศาสนาในแง่มุมไสยศาสตร์อภินิหารของพระไทยที่เกิดขึ้นในหมู่ชาวจีนมาเลย์ สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย

ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2546 ลุงซึ่งบวชเป็นพระสงฆ์มาตั้งแต่วัยกลางคนของผู้เขียนเดินทางเข้าออกประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์เป็นว่าเล่น ท่านเล่าว่าทางคนจีนมาเลย์และสิงคโปร์ต้องการพระสงฆ์ไทยไปเป็น “เจ้าพิธีกรรม” เพื่อทำกิจกรรมสะเดาะเคราะห์ เจิมบ้านร้านค้าและยานพาหนะ ชาวจีนเหล่านี้เชื่อถือในพระสงฆ์ชาวไทยว่าเป็นต้นตำรับเรื่องไสยศาสตร์อภินิหารของแท้ ชาวจีนพ่อค้าหัวดีบางรายทั้งในมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ลงทุนเช่าตึกแถวทำเป็นสถานที่รับทำพิธีกรรม โดยใช้พระสงฆ์ชาวไทยเป็นเจ้าประกอบพิธี ครั้งหลังสุดก่อนป่วยหนักด้วยโรคมะเร็งในลำไส้ ลุงเดินทางมาจากอินโดนีเซีย นำพระขรรค์และกริชเก่าขึ้นสนิมมาฝากผู้เขียน พร้อมทั้งบอกว่าสองสิ่งนี้น่าจะมีประวัติที่น่าสนใจ ชาวบ้านที่ชวนามามอบให้ท่าน

ประสบการณ์ในฐานะนักบวชชาวไทยพุทธของลุงผู้เขียน ยืนยันให้เห็นว่าชาวจีนกับความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์อภินิหารจึงค่อนข้างสัมพันธ์กันใกล้ชิด

รูปปั้นหลวงปู่ทวดองค์เล็ก

เหมือนกับที่ศาลเจ้าไต่ปาหวังที่จะมีประเพณีประจำปี มีร่างทรงไต่ปาหวังเข้าทรงติดต่อกันมานานหลายปี จนปัจจุบันร่างทรงเป็นชาวไทยเชื้อสายมาเลย์ที่สืบเชื้อมาจากพ่ออีกทีหนึ่ง ร่างทรงทำหน้าที่บอกใบ้และแก้ปัญหาให้กับผู้ที่เข้ามาปรึกษา ขณะเดียวกันก็มายืนยันความชอบธรรมให้แก่การเลือกประธานศาลเจ้าในแต่ละปีด้วย

ท่านเองเดียวกับความเชื่อความศักดิ์สิทธิ์เรื่องหลวงพ่อทวดที่สืบต่อกันมาอย่างยาวนาน และมีน้ำหนักเป็นอย่างมากในหมู่ชาวมลายูเชื้อสายจีน ผู้เขียนตกลงกับแบยะ และมะยาเต็งว่าจะไปเยี่ยมเยือนวัดหลวงปู่ทวดอาเยี้ยศาล้าก่อน

แบยะขับรถกระบะติดป้ายทะเบียนประเทศไทยไปบนถนน Lenggong-Gerik นานหลายอึดใจ เมื่อเห็นป้ายสีเหลืองชี้ว่าทางเข้าวัดหลวงปู่ทวดอาเยี้ยศาล้า ก็เลี้ยวเข้าไป เป็นถนนเส้นเล็ก ๆ ขนาดรถสวนกันต้องจอดหลบ ราวครึ่งกิโลเมตรก็มาถึงหน้ากลุ่มอาคารเล็ก ๆ สองสามหลัง ชุ่มประตู่ใหญ่เขียนชื่อวัด มีป้ายรองสีน้ำตาลไม้เขียนว่า สวรราชมน์ สามีราม

ป้ายนี้ทำให้ผู้เขียนนึกถึงเอกสารชื่อ “ประชุมพระตำราเพื่อกลับนาสมัยกรุงศรีอยุธยา” ที่เป็นเอกสารเก่าแก่ซึ่งบันทึกไว้ถึง “สามีราม” พระสงฆ์จากภาคใต้ที่ได้แสดงความเก่งกาจด้านพระธรรม

และอภินิหาร เอกสารฉบับนี้บอกเล่าชีวิตของสามีรามซึ่งถูกเชื่อมโยงว่าเป็นคนเดียวกับ “หลวงพ่อดวง วัดพะโคะ (และวัดช้างไห้)” ที่ขึ้นไปแสดงความเป็นปราชญ์ทางศาสนาจนได้รับการยอมรับจากกษัตริย์กรุงศรีอยุธยา ท่านได้รับการกัลปนาวัดและเข้าพระโยมสงฆ์ภายใต้การปกครองหลายวัด ภายหลังเมื่อวัดและคนในการกัลปนาถูกกระทบกระเทือนจากเจ้าเมืองในท้องถิ่น สามีรามก็ขึ้นกรุงศรีอยุธยาไปขอการกัลปนาใหม่ นัยหนึ่งก็เพื่อแสดงความเป็นเส้นปลายสายตรงของอำนาจศูนย์กลางของกรุงศรีอยุธยา โดยไม่ให้ความสำคัญกับอำนาจท้องถิ่น

ดังตัวอย่างที่ประชุมพระตำราอ้างถึงปี พ.ศ. 2171 เมืองนครศรีธรรมราชและหัวเมืองพัทลุงถูกอุทกชนตะยกทัพมาตีเมืองพัทลุง ซึ่งขณะนั้นเชื่อกันว่าตั้งอยู่ที่สะทิงพระ สลัดเผาปล้นเมืองเสียหาย พระราชมนูนี้สามีรามจึงได้ขึ้นไปขอพระราชทานที่กัลปนาและบูรณะพระเจดีย์ รวมทั้งศาสนสถานของวัดราชประดิษฐฐานให้เหมือนเดิม กษัตริย์กรุงศรีอยุธยากัลปนาให้ตามประสงค์ในราชโองการ (หรือเรียกว่า พระตำรา) แสดงการรับรองอำนาจของวัดพะโคะของพระราชมนูนี้สามีรามไว้ว่า

“ถ้าผู้ใดละเมิดพระบัณฑูร เบียดเบียนเข้าพระคนทานไปใช้ ให้ผู้นั้นตกรกหมกใหม่ได้ทุกขนิรันดร์ อย่าให้ทันพระพุทธรูป พระธรรม พระจันทร์ พระอาทิตย์ และพระสงฆ์เจ้าสักชาติ อย่ารู้คล้ายอัปราชัย ในชั่วนี้ ชั่วหน้า ต้องสัจจาธิษฐาน พระมหากษัตริย์เจ้าสาบานไว้ทั้ง 5000 พระพรรษา แต่นี้เมื่อหน้า”

เมื่อโปรดเกล้า ฯ ให้สร้างแล้ว ก็ให้เปลี่ยนชื่อวัดเป็นวัดราชประดิษฐฐาน และวัดพะโคะแห่งนี้ได้มีบทบาททางพุทธศาสนาในบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลาอย่างสำคัญ โดยได้เป็นที่ตั้งของคณะสังฆาชาติหัวเมืองพัทลุง มีวัดที่ขึ้นกับวัดพะโคะถึง 18 วัด

พระราชมนูนี้สามีรามจึงไม่เพียงแต่เป็นพระสงฆ์ที่มีอภินิหารเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจทางการเมือง

ผู้เขียนถ่ายร่วมกับรูปปั้นหลวงพ่อดวงองค์ใหญ่
ขนาดหน้าตัก 3 เมตร สูง 3.5 เมตร

ท่านสั่งก่อนตายว่า
ให้เอาสังขารท่านไปปลงศพ
ที่วัดช้างไห้
เมื่อศพไหม้เป็นกระดูกแล้ว
ก็ขุดดินฝังกระดูกไว้ที่หนึ่ง
เอาไม้แก่นปักไว้เป็นที่หมาย
แล้วเอากระดูกอีกที่หนึ่ง
เอาไปขุดฝังดินใช้ไม้แก่นปักไว้
เป็นที่หมายที่วัดเมืองไทรบุรี
ปัจจุบันอยู่ที่กรีก รัฐเปอร์ริค
ชาวบ้านเรียกว่าสะมีมาตี
หรือที่พระตาย

ภิกษุณีจากอินโดนีเซียเข้าสนทนากับพระสงฆ์ ส่วนชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนเข้ามาพรมน้ำมนต์สะเดาะเคราะห์

ผู้เขียนเข้ากราบนมัสการ และสัมภาษณ์พระสงฆ์จากประเทศไทย ซึ่งจำวัดอยู่ที่วัดอาเยยคาล้า เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ ประกอบพิธีกรรมต่างๆ

ด้วย ชื่อนี้ทำให้เมื่อเห็นป้ายแล้ว ผู้เขียนจึงเข้าใจว่าการก่อตั้งวัดหลวงปู่ทวดอาเยยคาล้านี้ ผู้ก่อตั้งน่าจะได้อาศัยข้อมูลมาแล้วพอสมควร จึงแสดงออกทั้งชื่อ “หลวงปู่ทวด” และ “พระราชมนีสามีราม”

ภายในวัดมีรูปหล่อหลวงปู่ทวดขนาดหน้าตัก 3 เมตร สูง 3.5 เมตรเด่นหราอยู่ มีศาลาปกสถูปที่เขียนบรรยายว่าเป็นสถูปบรรจุอัฐิหลวงปู่ทวดแน่นอนว่าตามความเชื่อในตำนาน อัฐินี้ยอมนำมาจากประเทศไทย เพราะเล่ากันว่าพิธีศพหลวงปู่ทวดเกิดขึ้นที่ประเทศไทยที่วัดช้างไห้ เมื่อเสร็จพิธีศพลูกศิษย์ได้นำอัฐิของท่านมาบรรจุสถูปไว้ที่นั่นที่นี้ตามคำสั่งเสียของท่าน ตรงจุดที่เคยเดินผ่านที่เรียกว่า “เส้นทางหลวงปู่ทวด” เพื่อเป็นหมุดหมายหรือสัญลักษณ์ว่าสระของท่านเคยผ่านที่นี่มาก่อน

อันที่จริงเส้นทางหลวงปู่ทวดที่ตำนานเล่าขานนั้น ควรจะเกิดขึ้น 2 วาระ โดยในวาระแรกภายหลังจากที่ท่านในชื่อ “เจ้าลังกา” ได้รับมอบหมายจากเจ้าเมืองไทรบุรีให้เป็นเจ้าอาวาสวัดโกระโน ขณะที่ท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดช้างไห้อยู่แล้ว อีกวาระคือตอนท่านอาพาธและมรณภาพ ลูกศิษย์พาเดินทางกลับวัด เข้าใจว่าคงจะเป็นเส้นทางเดียวกันกับเส้นทางที่ท่านเดินทางเที่ยวไปเที่ยวมา เพื่อปกครองวัดสองวัด อย่างไรก็ตามทุกสำนวนก็ให้ความสำคัญหรือเน้นน้ำหนักไปที่เส้นทางหามศพ

มากกว่า เนื่องจากอนุภาคหามศพมีนัยยะสำคัญทางความเชื่อเรื่องพระสงฆ์มรณภาพในผ้าเหลือง จะมีบุญใหญ่ ซึ่งย่อมส่งผลถึงภินิหารหลังความตายที่ย่อมจะมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากด้วย

เส้นทางในตำนานดังกล่าว แท้ที่จริงแล้วก็คือเส้นทางโบราณที่ผู้คนใช้สัญจรไปมาจากประเทศสยามภาคใต้เข้าสู่ไทรบุรีนั่นเอง จะว่าไปก็น่าจะเรียกได้ว่าเป็น “เส้นทางที่ความเป็นไทยเดินผ่าน” คือชาวบ้านใช้ในการคมนาคมกันอยู่แล้วโดยพื้นฐานเมื่อเกิดตำนานหลวงปู่ทวดข้ามฝั่งมาเลเซีย-ไทยขึ้นมา เส้นทางนี้จึงถูกเล่าขานให้เป็นเส้นทางศักดิ์สิทธิ์ของหลวงปู่ทวดไปด้วย

เหตุที่เรียกว่าเป็นเส้นทางของความเป็นไทยก็คือ เมื่อพิจารณาจากจุดพักสำคัญ ๆ ในเส้นทางนี้แล้ว ก็พบว่า เป็นจุดที่ชุมชนชาวไทยตั้งอยู่ทั้งสิ้น

ทั้งนี้ควรต้องเข้าใจว่า เมืองไทรบุรีนั้นเคยอยู่ในการปกครองของไทยมาก่อน เชื่อกันว่ามีชาวภาคใต้อพยพเข้าไปอยู่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างช้า โดยเฉพาะชาวพัทลุง สงขลา นครศรีธรรมราช ชาวบ้านในจังหวัดเหล่านี้สมัยโบราณมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ทำมาหากิน ภัยธรรมชาติ และภัยการเมืองสูง

ในสมัยกรุงธนบุรีต่อรัตนโกสินทร์ เมืองเปร์รักก็เคยเป็นเมืองในการปกครองของเมืองรามัน ซึ่งเป็น 1 ในหัวเมืองแขก 7 หัวเมืองภายใต้สยามอีกต่อหนึ่ง

“หัวเมืองแขก” เหล่านี้ได้แก่ต่านี ยะลา ยะหริ่ง ระแงะ รามัน หนองจิก และสายบุรี มีอาณาเขตติด เคตะห์ และกลันตัน ซึ่งสยามเคยมีบทบาทอย่างสูง มาก่อน ดังนั้นการเคลื่อนไหวไปมาของชาวสยาม ในบริเวณนี้จึงควรจะเกิดขึ้นมาอย่างสม่ำเสมอใน ประวัติศาสตร์

เมื่อครั้งไปเยือนเปรค์ปี 2561 ลึกเข้าไปในเขต อำเภอกริศ เราเคยขออนุญาตเข้าไปในสวนยางพารา ของชาวบ้านชาวมาเลเซีย เพื่อไปดูหลักปักเขต สยาม-มาเลเซีย หลักใหญ่มาแล้ว หลักเขตนี้ตั้งอยู่ ในชุมชนชาวมุสลิม แสดงให้เห็นว่าพ้นจากเขต อำเภอกิระมาหลายสิบกิโลเมตร ที่อำนาจการเมือง ของสยามเคยแผ่มาถึง

ย้อนกลับมาที่วัดหลวงปู่ทวดอาเยี้ยศาล้า วัด นี้ น่าสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากเพิ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2550 นี้เอง แต่วัดได้อาศัยตำนานอนุภาคใหม่ที่ เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อราวปี พ.ศ. 2545-2546 เรื่องที่ ว่าหลวงปู่ทวดไม่ได้มรณภาพที่วัดโกระโนที่เป็น หลักแหล่งสำคัญของชุมชนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ตามตำนานฉบับที่ขยายต่อมาจากยุคพระอาจารย์ทิม อดีตเจ้าอาวาสวัดช้างไห้ และนายอนันต์ คณานุรักษ์ เศรษฐีชาวปัตตานีผู้ฟื้นฟูพื้นที่หลวงปู่ทวดขึ้นมาใน ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ตำนานสำนวนที่ 2 อธิบายว่าจุดมรณะจริง ๆ อยู่ลึกเข้ามาจากเส้นเขตแดนระหว่างรัฐเคตะห์กับ รัฐเปรค์พอสสมควร นั่นก็คือที่ที่ชาวบ้านเรียกขาน กันมานานว่า “สะมีมาตี” หรือชาวจีนเรียกว่า “โตะกงเซียม” ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ชาวจีนมาเลย์อาศัย อยู่มาก เนื่องจากเป็นจุดไข่แดงของชุมชนชาวจีน อยู่ในหมู่บ้านอัยเยะรกาลา และเล็งก้อง ซึ่งมีข้อมูล ว่า ชาวจีนที่นี่จะมีพิธีกรรมเช่นไหว้ใหญ่โตะกงเซียม ในเดือน 3 มีผู้คนมาร่วมนับร้อย ๆ คนทุกปี

จะเห็นได้ว่าตำนานสำนวนนี้ขยับหลวงปู่ทวด จากในมือคนไทย มาอยู่ในชุมชนคนจีนแล้ว จุดเริ่มต้น

8 เจดีย์หลวงปู่ทวด ซึ่งวัดอาเยี้ยศาล้าสร้างขึ้นใหม่ บนพื้นที่ที่ระบุในตำนานว่าเป็นพื้นที่ที่เคยตั้งกุฎิพักแรม

ของอนุภาคนี้คือ “นิมิตผืน” ของพ่อท่านริน หรือ พระครูอนุรักษ์โพธิกิจ เจ้าอาวาสวัดราชโพธิหงส์ แห่งรัฐปีนัง รัฐที่มีชาวจีนอาศัยอยู่เยอะแยะนั่นเอง นิมิตผืนนี้ถูกพิสูจน์โดยคนไทยกลุ่มหนึ่ง ก่อนจะ สร้างคำอธิบายว่า เดิมบริเวณนี้มีสถูปเก่าตั้งอยู่ ริมน้ำใกล้ต้นโพธิ์ใหญ่ ต่อมาถูกกระแสน้ำพัดจน ต้นโพธิ์และสถูปล้มจมลงแม่น้ำไปหมดแล้ว พระครู อนุรักษ์โพธิกิจ (ริน) จึงได้สร้างสถูปขึ้นใหม่ตาม นิมิตของหลวงปู่ทวด ลักษณะสถูปเป็นรูปเจดีย์ หรือรูปบัวหล่อด้วยปูนซีเมนต์ตั้งอยู่ริมน้ำ สูงประมาณ 3 เมตร รอบ ๆ ลาดพื้นด้วยปูนซีเมนต์ ที่ดินเป็นของ เอกชนหรือชาวมาเลเซียที่นับถือศาสนาอิสลาม แต่อนุญาตให้ชาวจีนเข้ามาประกอบพิธีกรรมตาม ความเชื่อโดยไม่ขัดแย้งกัน ส่วนการมรณภาพของ หลวงปู่ทวดเชื่อว่าเนื่องจากท่านได้รับภิกขุมนต์มา จากเจ้าเมือง เพื่อมาตรวจหาสถานที่สร้างเมืองใหม่ (ชัยวุฒิ พิชญกุล, 2547, น.15)

จากเรื่องเล่าดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ตรงจุดริมน้ำ (ใกล้ต้นโพธิ์ใหญ่) นั้นไม่ได้มีร่องรอยอะไรเกี่ยวกับ หลวงปู่ทวดเลย มีแต่เพียงชื่อบริเวณซึ่งอาจจะเป็น จุดใดก็ได้ในบริเวณกว้าง ที่ชาวมาเลเซียเรียกว่า “สะมีมาตี” และชาวจีนเรียกว่า “โตะกงเซียม” หรือ

พื้นที่ที่ตำนานฉบับวัดหลวงปู่ทวดอาเยียาคาล้ำระบุว่า เคยเป็นกุฏิที่พักหลวงปู่ทวดที่ไทรบุรีเก่า ก่อนก่อสร้าง วัดยังเป็นลานดิน จึงมีการตั้งเจดีย์หลวงปู่ทวดทับ เพื่อเป็นอนุสรณ์ศรัทธา

รอยเท้าหลวงปู่คุณ ก็เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์หนึ่ง ที่มีวางจำหน่ายที่วัดอาเยียาคาล้ำ

ป้ายบอกประวัติวัดว่าก่อตั้งขึ้นในพื้นที่สวนยางพารา เต็มหัวเมื่อ 10 ธันวาคม 2549 โดยผู้ก่อตั้งประกอบด้วยนายพลตัน ลี ชาวอินโดนีเซีย นายชูฮาโตโน บุตรา ชาวอินโดนีเซีย และนายเต๊ะ ชาวมาเลเซีย โดยมีหลวงปู่เทียนแก้วจากปัตตานีเป็นผู้ทำพิธี ลงเสาหลักหินเมื่อ 18 มีนาคม 2550

เจ้าที่สยาม แต่ด้วยเหตุที่ทำให้เลตรงจุดนั้นเหมาะสมแก่การก่อตั้งสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อโบราณ คือเป็นที่ที่มีลักษณะโดดเด่น ลำน้ำสุโขงปะหังไหลมาบรรจบกับลำน้ำ สุโขงเกอร์นาริงค์ก่อนจะไหลลงไปรวมกับแม่น้ำสุโขงเปรีค แม่น้ำสำคัญของรัฐนี้ พ่อท่านรินจึงอ้างถึงนิมิตฝัน และอธิบายพื้นที่ว่างเปล่าว่า เคยเป็นที่ตั้งสถูปเจดีย์หลวงปู่ทวด การอ้างอิงเช่นนี้จึงเป็นความชอบธรรมที่จะทำให้พ่อท่านรินและคณะสามารถสร้างสถูปหลวงปู่ทวดขึ้นมาใหม่ และพลิกเปลี่ยนตำนานเส้นทางมรณภาพของท่านจากจุดโก๊ะในของชาวไทย สู่อุบัติะกงเชื่อมของชาวจีนแทน

เหตุผลหนึ่งที่ซ่อนอยู่ลึก ๆ จากการเปลี่ยนดังกล่าว นอกจากจะสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์ชาวจีนที่เข้ามามีศรัทธากับหลวงปู่ทวดมากขึ้นแล้ว ยังเป็นเพราะว่าจุดโก๊ะในเดิมนั้นกลายเป็น “พื้นที่ตาย” คือไม่สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือสร้างชีวิตชีวาให้กับตำนานและศรัทธาหลวงปู่ทวดในมาเลเซียได้อีกแล้ว เนื่องจากหลายสิบปีมาแล้วที่บ้านโก๊ะในกลายเป็นหมู่บ้านร้าง ชาวไทยในโก๊ะในแต่เดิมถูกอังกฤษบังคับให้โยกย้ายไปอยู่บ้านตาเซะและบ้านนาซาในช่วงที่อังกฤษต้องจัดการกับปัญหาโจรจีนคอมมิวนิสต์มลายา บ้านโก๊ะในโดยเฉพาะจุดที่พ่อท่านทิมแห่งวัดข้างให้เคยไปแสดงเครื่องหมายเอาไว้ว่าเป็นจุดมรณภาพของหลวงปู่ทวดจึงกลายเป็นที่รกร้าง ถูกห้อมล้อมด้วยอาคารสถานที่ของชุมชนอิสลามแทน คือมีหมู่บ้านชาวมุสลิม โรงเรียนปอเนาะ ต้นไทรที่เคยเป็นจุดจำ-หมายที่สำคัญโค่นลงจนหายไปหมดแล้วในปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี จุดที่เป็นสะมีมาที่ตั้งกล่าวก็หาใช่จุดเดียวกับที่ตั้งวัดหลวงปู่ทวดอาเยียาคาล้ำแต่อย่างใด แต่อยู่ห่างกันราว 2.5 กิโลเมตร ตำนานของวัดอาเยียาคาล้ำจึงต้องสร้างตำนานหลวงปู่ทวด

สำนวนใหม่ขึ้นมา โยอิงสำนวนเก่า เพิ่มเติมอนุภาค ดึงตนเองเข้าไปสัมพันธ์กับตำนานหลวงปู่ทวดฉบับเก่าด้วย โดยเพิ่มอนุภาคเจ็บป่วยและอาบน้ำเข้าไปพร้อมกันนั้นก็สร้างจุดอ้างอิงที่สำคัญอีกจุดหนึ่งตั้งอยู่เนินเขาเล็ก ๆ ลูกหนึ่งเรียกว่า “วัดหลวงพ่อทวดอาบน้ำ” สื่อนัยให้เห็นการเดินทาง เจ็บป่วย หยุดพัก และชำระร่างกาย ตามโครงเรื่องที่สมจริง วัดอาเหยียศาล้าเพิ่มเติมอนุภาคว่า

“วัดหลวงปู่ทวดอาเหยียศาล้าและวัดหลวงพ่อทวดอาบน้ำอยู่ในหมู่บ้านชาว (Kampung Sawa) ที่นี่คือที่หยุดพักที่สุดท้ายของหลวงปู่ทวดเมื่อตอนที่ท่านเดินทางไปร่วมงานสมโภชพุทธสถานตามคำนิมนต์ของเจ้าเมืองไทรบุรี แต่ท่านได้อาพาธระหว่างการประกอบกิจนิมนต์ คณะลูกศิษย์จึงได้นำท่านเดินทางกลับประเทศไทย จากหมู่บ้านชาวคณะลูกศิษย์ได้นำท่านเดินทางต่อโดยการใช้เสลี่ยงที่มีคนแบกแทนการขี่ช้าง เมื่อมาถึงจุดแม่น้ำใหญ่ซึ่งเป็นบริเวณที่บรรจบการของแม่น้ำเกอร์นาริงและแม่น้ำเปรีค หากจากหมู่บ้านชาวราว 2 กิโลเมตรคณะเดินทางได้หยุดพักและรอข้ามฟาก แต่ในคืนหนึ่งหลังจากที่ท่านเทศนาสั่งสอนลูกศิษย์ และสั่งเสียเรื่องการจัดการศพหลังมรณภาพแล้ว ท่านก็ละสังขารไปอย่างสงบ ปัจจุบันชาวบ้านเรียกสถานที่แห่งนี้ว่า Sami Mati แปลว่าที่พระสงฆ์มรณภาพ”

จะเห็นได้ว่าการแทรกอนุภาพหยุดพักเพื่อรอลงเรือ และอาพาธนั้นไม่กระทบกระเทือนต่อตำนานใหม่ฉบับพ่อท่านรินที่สร้างขึ้นใหม่เมื่อปี 2545-2546 แต่อย่างใด ตำนานฉบับนี้ยังทำให้วัดอาเหยียศาล้าแก้ไขรายชื่อเส้นทางหลวงพ่อทวดใหม่โดยให้ท่านเริ่มต้นที่วัดหลวงปู่ทวดอาเหยียศาล้า จุดที่ 2 เป็นสะมีมาตี และจุดที่ 3 เป็นสะมีฮูยัน หรือบ้านโกริยะโน โดยไม่ได้กล่าวถึงวัดหลวงปู่ทวดอาบน้ำ อาจจะเป็นด้วยเหตุว่าเป็นสถานที่เดียวกัน ซึ่งอาจสื่อให้เห็นว่าวัดทั้งสองนี้มีกลุ่มคนผู้สร้างเป็นชาวจีนกลุ่มเดียวกัน

พิธีอัญเชิญพระสิวลีและหลวงปู่ทวดประดิษฐาน โดยคณะกรรณสามัคคี มีข้าราชการไทยไปร่วม เช่น นายวิเชษฐ์ มุสิกวงษ์ อธิบดีอัยการภาค 8 นายดำรง ดีสกุล นายอำเภอเบตง นายสมยศ เลิศคล้ายอง นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองเบตง นายอรรถการ พูเจริญ หัวหน้าคณะในศาลอาญา เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ตำนานวัดอาเหยียศาล้าก็ไม่ลืมหูลืมที่จะเล่าย้อนไปในสมัยหลวงปู่ทวดพร้อมทั้งใส่บางอย่างลงไปเพื่อเชื่อมโยงให้วัดหรือพื้นที่ตั้งวัดเข้าไปสัมพันธ์ด้วย โดยตำนานเล่าว่า ภายหลังจากหลวงพ่อทวดและสามเณรกายสิทธิ์จากหาดใหญ่ “โละ” (หายตัว) ไปแล้ว “เวลาต่อมาก็มักมีผู้พบเห็นท่านอยู่ที่สำนักสงฆ์เล็ก ๆ เมืองไทรบุรี เจ้าเมืองไทรบุรีจึงสร้างวัดขึ้นให้ท่านครองเพื่อช่วยสงเคราะห์ชาวเมือง เจ้าเมืองปัตตานี ซึ่งเป็นญาติกับกับเจ้าเมืองไทรบุรีทราบข่าวเรื่องสมเด็จพระ ๔ จึงสร้างวัดข้างให้ให้ท่านครองอีกวัดหนึ่ง เพื่อความสะดวกในการช่วยสงเคราะห์ราษฎร ได้กว้างขวางยิ่งขึ้นอีกในภาคใต้สุดของสยาม ท่านครองสองวัด สั่งสอนธรรมะสงเคราะห์ราษฎรจนชราภาพ และมรณะที่วัดเมืองไทรบุรี ท่านสั่งก่อนตายว่าให้เอาสังขารท่านไปปลงศพที่วัดข้างให้ เมื่อศพใหม่เป็นกระดูกแล้วก็ขุดดินฝังกระดูกไว้ที่หนึ่ง เอาไม้แก่นปักไว้เป็นที่หมาย แล้วเอากะดุกอีกที่หนึ่งเอาไปขุดฝังดินใช้ไม้แก่นปักไว้เป็นที่หมายที่วัดเมืองไทรบุรี ปัจจุบันอยู่ที่กรีก รัฐเปรีค ชาวบ้านเรียก

คณะกรรมการวัดหลวงปู่ทวดอาเยี้ยศาล้า เป็นชาวมาเลย์เชื้อสายจีน

ชาวผู้นับถือศรัทธาหลวงปู่ทวดมีในหนังสือพิมพ์จีนอยู่ เป็นระยะ ๆ ส่งเสริมให้วัดอาเยี้ยศาล้ากลายเป็นเป้าหมายการท่องเที่ยวเชิงศรัทธาแห่งสำคัญของรัฐเปรัก

ว่าสะมีมาตี หรือที่พระตาย มีสถูปหุ้มเสาไม้แก่นอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ ชาวพุทธที่นั่นช่วยสร้างกุฏิเป็นที่ว่า หลวงปู่ทวดอยู่แต่เดิม สภากวัดหมดไปแล้วตามกาลเวลา” (วัดหลวงปู่ทวดอาเยี้ยศาล้า, 2559, น.46)

จากตำนานสำนวนนี้จะเห็นการเชื่อมต่อด้านานเก่า โดยการกล่าวถึงสถานที่ตั้งพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในเขตตำบลกริก และ “สภากวัด (ที่) หมดไปแล้วตามกาลเวลา” ทำให้วัดอาเยี้ยศาล้าซึ่งตั้งอยู่ในตำบลนี้สามารถอธิบายตำนานให้ครอบคลุมลงมายังหมู่บ้านชาวอันเป็นจุดที่ตั้งได้ การเกิดวัดอาเยี้ยศาล้า จึงมีขึ้นเพื่อทดแทนวัดในจุดสะมีมาตีที่เสื่อมโทรมลงไปจน “หมดสภาพ” แล้ว

ขณะเดียวกัน ก็ยังเห็นได้ถึงลักษณะเด่นของตำนานฉบับนี้ที่มุ่งให้น้ำหนักโดยนัยว่า หลวงปู่ทวดนั้นอยู่ที่วัดในไทรบุรีมากกว่าวัดช้างให้ในประเทศไทย ซึ่งแตกต่างจากตำนานฉบับนายอนันต์ที่อธิบายว่า หลวงปู่ทวดไป ๆ มา ๆ ระหว่างวัดช้างให้กับวัดในไทรบุรี และอยู่ที่วัดช้างให้มากกว่า

ทั้งนี้ เส้นทางเดินทางของหลวงปู่ทวด และการเคลื่อนศพ ตามตำนานฉบับวัดหลวงปู่ทวดอาเยี้ยศาล้านั้นมี 15 จุด เพิ่มจุดใหม่ขึ้น 2 จุด คือ จุดละสังขารที่เปลี่ยนจากโกระเิน (ของพ่อท่านทิม) และสะมีมาตี (ของพ่อท่านริน ปีนัง) มาเป็นจุดที่ตั้งวัดอาเยี้ยศาล้า ปัจจุบัน และตัดฉบับพ่อท่านทิม และพ่อท่านรินออกไป 4 จุด

เส้นทางศักดิ์สิทธิ์วัดอาเยี้ยศาล้า มีดังนี้

- 1) จุดที่หลวงปู่ละสังขาร คือวัดหลวงปู่ทวดอาเยี้ยศาล้า
- 2) สะมีมาตี ที่นำสังขารไปพักติดแม่น้ำ
- 3) สามีสูยัน ที่นำสังขารไปพักหลบฝน (ชุมชนชาวไทยโกระเินเดิม)
- 4) วัดประดิแปลง (ป่าดงแปลง)
- 5) วัดทุ่งควาย
- 6) บ้านปลักคัลล่า 1
- 7) บ้านปลักคัลล่า 2
- 8) บ้านบึงจะมะ
- 9) วัดดินแดง
- 10) วัดไทยประดิษฐาราม
- 11) ด่านมาเลและด่านไทย
- 12) วัดถ้ำตลอด
- 13) บ้านปลักทะ
- 14) วัดช้างให้ตก
- 15) วัดช้างให้ราชบุรณณะ จุดสุดท้ายที่ทำการฌาปนกิจสังขารหลวงปู่ทวด

ผู้เขียนเข้าชมัสถการหลวงพ่อดองค์ใหญ่
ในวัดกัมปงตัส เขตบาลิง

จากเส้นทางนี้ มีการตัดจุดศักดิ์สิทธิ์ในตำนาน
สำนวนพ่อท่านทิมนอกไป 4 จุด คือ วัดจะดาบ โคนเมรุ
ควนพระ (บุกิตสะมี) และควนเจดีย์ (บุกิตจันดี) เหตุ
ที่ตัดไปคงเนื่องจากปัจจุบัน ทั้ง 4 แห่งนี้เป็นที่รกร้าง
หรือไม่ก็เป็นที่ดินของเอกชนชาวมาเลเซียมุสลิม
ไม่สามารถเข้าไปฟื้นฟู หรือทำกิจกรรมใด ๆ ได้แล้ว

อย่างไรก็ดี จากการลงพื้นที่ของผู้เขียน พบว่า
ในปี พ.ศ. 2556-2557 ได้มีการพยายามฟื้นฟูจุดที่
เรียกว่าสะมีมาตี่ขึ้นมาให้เป็นจุดท่องเที่ยวเชิงศรัทธา
ที่สำคัญเช่นกัน โดยชาวจีนชื่อนายตันร่วมมือกับ
ชาวไทยในประเทศไทย สร้างอาคารคล้ายพระอุโบสถ
ขึ้นเป็นสิ่งก่อสร้างถาวร แต่ในเดือนธันวาคม 2558
เจ้าหน้าที่รัฐบาลมาเลเซียได้เข้ามาทุบอาคารหลัง
ดังกล่าวทิ้งด้วยเหตุผลว่าไม่อนุญาตให้ก่อสร้าง
อาคารขนาดใหญ่มาตั้งแต่ต้น ให้สร้างได้เฉพาะ
อาคารคลุมพระสถูปเจดีย์ที่สร้างโดยพ่อท่านริน

เรื่องทุบอาคารนี้เป็นข่าวดังไปทั่วมาเลเซีย
และประเทศไทย ผู้เขียนได้ไปพูดคุยกับชาวมาเลย์
เชื้อสายไทยในเรื่องนี้ ทราบว่าไม่ได้รู้สึกสะเทือนใจ
อะไรมากนัก เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องของชาวมาเลเซีย
เชื้อสายจีนที่ไม่ได้สัมพันธ์กับพวกเขา ขณะที่ใน
ประเทศไทย ชำวันเผยแพร่ทั้งสื่อออนไลน์และสื่อ
โทรทัศน์อย่างกว้างขวาง สถานีไทยพีบีเอสถึงกับ
ตามลงไปทำรายงานพิเศษ

สำหรับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย พวกเขา
คงให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยวัดไทย
กรณีหลวงปู่ทวดก็เช่นเดียวกัน หากไม่ใช่กิจกรรม
ของวัด ชาวไทยดูจะไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก
เนื่องจากเห็นว่าวัดชาวจีนจะพยายามประยุกต์
หลวงปู่ทวดให้เป็นสินค้ามากกว่า คือ ขายการ
สะเดาะเคราะห์ ฤกษ์ยาม เช่นไหว้ดวงสงรวง
พร้อมทั้งขายเครื่องรางศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ วัดชาวจีน
เหล่านี้ไม่ใช่วัดตามมโนทัศน์ของชาวไทย เนื่องจาก
ก่อสร้างเป็นอาคารที่ไม่มีลักษณะสถาปัตยกรรม
แบบพุทธศาสนาแต่สร้างคล้าย ๆ เป็นอาคารบ้าน
เรือนทั่ว ๆ ไป นัยยะของความเป็นวัดไม่ได้ชัดเจน
จนเรียกศรัทธาจากชาวพุทธไทยในมาเลเซียได้ พวกเขา
จึงรู้สึกห่างเหินกับตำนานหลวงปู่ทวดสำนวนใหม่
ทั้งฉบับของหลวงพ่อริน และฉบับวัดอาเยียคาถ้ำ
แต่ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถที่จะฟื้นฟูตำนาน
หลวงพ่อดองค์ที่วัดโกะระโนได้แล้ว ความศรัทธาหลวง
พ่อดองค์จึงขึ้นอยู่กับกิจกรรมภายในวัดไทยที่จัดขึ้น
โดยวัดจริง ๆ เช่น การทำเหรียญหลวงพ่อดองค์เพื่อ
หารายได้เข้าวัดของวัดต่าง ๆ รวมถึงการสร้างรูปหล่อ
เพื่อเปิดให้ผู้ศรัทธาเข้าเคารพบูชาโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
เป็นต้น

แท่นบูชาพระพุทธรูปองค์ใหญ่กว่าหลวงพ่อดองค์
ที่วัดหลวงพ่อดองค์อาบน้

สำหรับวัดไทยในมาเลเซีย ความเชื่อเรื่องตำนานหลวงพ่อดำนั้นในปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เท่าใดนัก ชาวไทยสำนักเพียงแต่ว่าหลวงพ่อดำคือพระสยามผู้มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์และมีความสัมพันธ์กับชุมชนมาแต่ไหนแต่ไรมา การเล่าถึงหลวงพ่อดำของชาวไทยจึงเป็นการเล่าเรื่องเล่าศรัทธา ไม่ได้เล่าในลักษณะประวัติศาสตร์ศักดิ์สิทธิ์ของพื้นที่ซึ่งไม่ได้ยึดโยงกับพื้นที่เท่ากับตำนานของชาวจีน ในหมู่คนไทยหากหลวงพ่อดำมีความศักดิ์สิทธิ์ ก็ขึ้นอยู่กับการเคารพบูชา ซึ่งอยู่เหนือกาลเวลาและพื้นที่ (กาลและเทศะ) ด้วยเหตุนี้ในวัดไทย และในบ้านคนไทยจึงมีรูปหลวงพ่อดำไว้เคารพบูชาเสมอ ๆ

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าตำนานหลวงพ่อดำในมาเลเซียนั้นมีความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จากการที่คนไทยยอมรับตำนานฉบับเก่า

ที่พ่อท่านทิม อดีตเจ้าอาวาสวัดข้างให้สร้างขึ้นพร้อมกับการทำพิธีกรรมปลีดินในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงต้นพุทธทศวรรษ 2500 มาสู่ชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนที่พยายามประสานความร่วมมือกับพระสงฆ์ชาวไทย สร้างอนุภาคตำนานขึ้นมาใหม่เพื่อเชื่อมโยงชุมชนชาวจีนเข้ากับความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อดำ

อนุภาคใหม่นี้ทำหน้าที่ตัดเอาความสัมพันธ์ระหว่างตำนานฉบับเก่าที่จุดเริ่มต้นเส้นทางจาริกอยู่ที่ชุมชนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยออกมาให้อยู่ในชุมชนชาวจีนแทน ทำให้ชาวจีนมีเอกสิทธิ์ในการสร้างวัด (ที่มีลักษณะไม่เหมือนวัด) และสร้างพิธีกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับหลวงพ่อดำเพื่อตอบสนองกระแสพุทธพาณิชย์ที่เติบโตขึ้นในมาเลเซียในช่วงราว 2-3 ทศวรรษมานี้ ■

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวุฒิ พิชยะกุล. (2547). *ย้อนรอยเส้นทางและมรดกสถานหลวงพ่อดำเหยียบน้ำทะเลจืด วัดข้างให้ อำเภอดุสิต จังหวัดปทุมธานี*. สงขลา: สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ดำรงศักดิ์ อายวัฒน์นะ. (2547). *ไทยในมาเลเซีย*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- ปิยดา ชลวร. (2563). *ประวัติศาสตร์ที่ถูกลืม: ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ในยุคเจ็ดหัวเมือง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัดหลวงพ่อดำอาเยียคาล้า กริค เบิร์ค มาเลเซีย. (2559). สมโภช 9 ปี 29 พฤษภาคม พ.ศ.2559 หลวงพ่อดำเหยียบน้ำทะเลจืด เจ้าอาวาสวัดราชบูรณะ (วัดข้างให้) องค์แรก และคุณอภินิหารหลวงพ่อดำฯ ที่ได้ปรากฏ. (2501). พิมพ์ขึ้นในงานพิธีผูกพัทธสีมาพระอุโบสถ วัดราชบูรณะ (ข้างให้).